

Verktyg för att ge förutsättningar för att ta emot och förstå

Funktion och definition	Hur yttrar det sig?	Hur ge förutsättningar, exempel
Språk, läs- och skriv förmåga	<ul style="list-style-type: none"> • Kan ha läs- och skrivsvårigheter. • Svårt med komplicerade eller abstrakta ord. • Språksvårigheter hos utlandsfödda trots tolk med gemensamt modersmål. • Begränsad förmåga att uttrycka sig på svenska, även efter många år i landet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kallelser där syftet med mötet är tydligt, helst med bild på verksamhetens entré och bild på dig själv. • Förenkla, välj ut det viktigaste och sortera bort ovidkommande information. Sätt av gott om tid till att prata om det viktigaste. • Sortera bort ovidkommande information. • Skriv ned nyckelord för det viktigaste i det ni pratar om på papper eller på Whiteboard.
Förståelse	<ul style="list-style-type: none"> • Svårt att förstå olika sammanhang och hur de eventuellt relaterar till varandra. • Svårt att se samband mellan orsak och verkan. • Svårt att avväga vad som är lagom och svårt att prioritera. • Svårt att nyansera och upprätthålla olika perspektiv. • Svårt att "komma vidare". Återkommer ofta till samma diskussion eller fråga. 	<ul style="list-style-type: none"> • Var tydlig och konkret. • Tala långsamt. • Dela budskapet i delar och gå igenom det steg för steg. • Upprepa. • Använd "antingen/eller-frågor", alternativt "hur-frågor" Undvik "ja/nej-frågor". • Tillåt "jag vet inte" som ett svarsalternativ. • Håll frågorna korta och koncisa. • Använd öppna frågor. • Undvik påståenden och frågor med för många detaljer. • Ställ frågor som kräver konkreta svar. • Underlätta med bildstöd, ritprat, pratkarta, mm.
Inlärnin	<ul style="list-style-type: none"> • Behöver lång tid för att vänja sig vid nya rutiner. • Svårt att ta och följa instruktioner. • Svårt att förhålla sig till en situation när förutsättningarna för den förändras. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ge mer tid för inlärnin. • Upprepning underlättar. • Visa hur man kan göra i stället för att bara berätta. • Instruktioner behöver anpassas och lämpliga pedagogiska strategier behövs. • Om möjligt, träna inlärnin i den miljö färdigheten ska användas. • Generalisering kräver att man tränar samma sak i olika miljöer.

Verktyg för att ge förutsättningar för att ta emot och förstå

Funktion och definition	Hur yttrar det sig?	Hur ge förutsättningar, exempel
<p>Perception Innebär att tolka sinnesintryck som syn, hörsel, lukt, känsel till meningsfull information</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Annorlunda perceptuellt fungerande kan innebära att man exempelvis är extra känslig för synintryck, höga röster, lukter eller för beröring. • Alternativt har svårt att registrera känslor av hunger eller smärta. • Sammanfaller ofta med att man också fastnar i detaljer och har svårt att se helheten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fråga om det är något särskilt som hen är känslig för. • Undvik starka dofter, parfym mm. • Ha mötet i lugn och ostörd miljö. • Om ögonkontakt är energikrävande för föräldern, erbjud att sitta bredvid eller snett framför föräldern. En dagordning som ni båda kan titta på kan underlätta. • Underlätta för föräldrarna genom att hitta alternativa sätt att kommunicera. I stället för att ha möte kan man t.ex. maila, ringa eller smsa.
<p>Tid och rum</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommer inte i tid till avtalade tider. • Svårt med tidsuppfattning, att veta när och hur länge. • Svårt att hitta till platser som borde vara kända. • Behöver mer tid för att ta emot och förstå. 	<ul style="list-style-type: none"> • Påminnelse innan möte. T.ex. några dagar innan, samt samma morgon. • Tydlig information i kallelsen om vad som ska hända, när och hur länge mötet ska pågå. • Följa med till möten och dokumentera vägen dit, gärna med bilder i mobilen som stöd för att hitta rätt. • Sätt av mer tid för möten, eventuellt fler tillfällen. Dela upp vad ni ska prata om, helst 1-2 (max 3) saker per möte.
<p>Minne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Glömmer avtalade möten. • Oförstående eller kommer inte ihåg frågor eller instruktioner som tidigare avhandlats och diskuterats. • Ger vaga beskrivningar av sin och barnets bakgrund/uppväxt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Påminnelse innan möte är även ett minnesstöd. • Dokumentera vad ni pratar om. Skriv ned några meningar om det ni bestämt och låt personen fotografera av den med sin mobil eller ta med papperet hem. • Skriftliga instruktioner eller "hur-göra-listor" är stöd för minnet. • Be föräldern att ge exempel eller att återge informationen till dig. • Begränsa informationen (KISS – Keep it Short and Simple). • Upprepa instruktioner, ge exempel som är relevanta för föräldern.